

ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต

อภิปรายผล

จากบริบท สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานวิสาหกิจผ้าหม้อห้อม พบว่า มีบางประเด็นที่เป็นปัญหาขั้นพื้นฐานทั่วไป เช่น สถานที่จอดรถมีจำกัดและไม่สะดวกสำหรับลูกค้าและนักท่องเที่ยวเนื่องจากจำกัดด้วยพื้นที่ซึ่งอยู่ติดกับถนนสายหลัก ทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจไม่เต็มที่ การประดับตกแต่งบริเวณห้างร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่สะดุดตา ทำให้ไม่สามารถดึงดูดลูกค้าและนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ยังไม่เป็นระบบและทำให้ภาพลักษณ์ของวิสาหกิจผ้าหม้อห้อมให้โดยเป็นที่รู้จักในช่องทางที่หลากหลาย เป็นต้น

จากองค์ความรู้และการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าหม้อห้อมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจผ้าหม้อห้อมยังไม่มี ความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพียงแต่มีเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง หากมีกระบวนการหรือวิธีการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ และเข้มแข็งจะเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนหรือพัฒนาวิสาหกิจผ้าหม้อห้อมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย
๒. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ
๓. เป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจผ้าหม้อห้อมจังหวัดแพร่
๔. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลการวิจัยไปเผยแพร่

วิสาหกิจผ้าหม้อห้อมจังหวัดแพร่ : องค์ความรู้
และการจัดการเชิงเครือข่าย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
Phrae Provincial's Morhom Fabrics Enterprises: Knowledge
and Network Management for Sustainable Development

โดย

รศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา
พระมหาสิทธิชัย ปัญญาไวย
พระศักดิ์ดิษฐ์ แสงธง
ดร.กาญจนา ดำจตุ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ระหว่าง การวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานวิสาหกิจผ้าห้อมเพื่อศึกษาองค์ความรู้และการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรืออย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายที่มีต่อวิสาหกิจผ้าห้อมหรืออย่างมีส่วนร่วม และเพื่อเสนอองค์ความรู้และระบบการจัดการเชิงเครือข่ายที่มีผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับตอบแบบสอบถาม ตัวแทนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่ ได้แก่ พระสงฆ์ในจังหวัดแพร่ที่มีบทบาทในการให้หลักธรรมในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้นำ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ห้อมที่สุดลาด และประชาชนทั่วไปที่เป็น จำนวน ๑๐๐ รูป/คน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้วิจัย ตัวแทนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ห้อมหรือ จำนวน ๓ คน ตัวแทน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และผู้นำในตำบลทุ่งไธ้ง จำนวน ๔ คน พระสงฆ์ จำนวน ๒ รูปและประชาชนที่เป็นเจ้าของร้านค้าปลีกค้าส่ง จำนวน ๓ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และแบบสนทนาเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stan Dard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ สาระสำคัญของข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และสนทนาเฉพาะกลุ่มเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายในการส่งเสริมการจัดการวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๗ ด้าน ได้แก่ ๑.การรับรู้มุมมองร่วมกัน ๒.ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ๓.ด้านการเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน ๔.ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ๕.ด้านการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ๖.ด้านการพึ่งพิงอิงร่วมกัน ๗.ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($X = ๓.๓๗, S.D = ๐.๗๐๓$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานวิสาหกิจผ้าห้อมหรือพบว่า ร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ห้อมส่วนใหญ่อยู่ติดกับถนนทำให้สถานที่จอดรถของลูกค้าไม่สะดวก ร้านค้าส่วนใหญ่ ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าของร้าน มีที่ที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม ภูมิทัศน์หน้าร้านและสภาพแวดล้อมไม่ได้ตกแต่งให้สวยงาม น่าสนใจและดึงดูดใจลูกค้าเท่าที่ควร ขาดวัตถุดิบ คือต้นห้อมซึ่งเป็นพืชที่จะต้องนำมาหมักเพื่อเป็นสีในการย้อมผลิตภัณฑ์ห้อมธรรมชาติ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าห้อมหรือไม่เท่ากัน ขาดการรวมกลุ่มกันอย่างจริงจังของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนหรือห้อม เป็นต้น ด้านการจัดการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรืออย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามทฤษฎี ๕ M model พบว่า ๑.Man (people) คือบุคลากร หากมีการรวมกลุ่มของบุคลากรในกลุ่มสมาชิกผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ห้อมหรือให้เป็นรูปธรรม ร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนจะส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผ้าห้อมหรือ ๒.Machin (equipment) คือ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ขาดมาตรฐานด้านขนาดหรือ SIZE (ไซส์) ซึ่งแต่ละร้านมีการผลิตที่ไม่เท่ากัน ๓.Medium (measurement) คือ การวัดเพื่อการกำหนดมาตรฐาน สินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าห้อมหรือยังขาดการส่งเสริมให้มีคุณภาพมาตรฐานที่เป็นระดับสากล ๔.Mission (purpose) คือ เหตุผลที่ทำให้เกิดการพัฒน การเปิดเวทีในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการของวิสาหกิจผ้าห้อมหรือเพื่อให้เห็นบริบท สภาพปัญหา และการจัดการเชิงเครือข่ายอย่างมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับวัน เวลา และสถานที่เป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ๕. Management (leadership) คือ การจัดการใช้ภาวะผู้นำเป็นตัวขับเคลื่อน ควรสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นกิจจะลักษณะ ด้านระบบความสัมพันธ์ผลสำเร็จ และองค์ความรู้ของการจัดการเชิงเครือข่ายที่มีต่อวิสาหกิจผ้าห้อมหรือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการรับรู้มุมมองร่วมกันของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมุ่งมั่นสัมพันธ์ที่มาจากต้นห้อมธรรมชาติ เพื่อรักษาอัตลักษณ์มากกว่าการใช้สีย้อมจากเคมีภัณฑ์ ๒)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทั้งในชุมชนและนอกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับสมาชิกวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ ๓)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกันของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ควรทำการตลาดในเชิงรุกแต่ต้องร่วมมือกันเป็นสำคัญต้องขยายตัวออกจากพื้นที่ในจังหวัดและต่างประเทศ ๔)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวางของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ยังไม่เป็นเอกภาพ ต่างคนต่างค้า คุณภาพสินค้า ขนาด และราคาไม่เป็นไปในทิศทาง ๕)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการเสริมสร้างซึ่งกันและกันของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ควรมีการร่วมมือกันในลักษณะที่เป็นสหกรณ์ ๖)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการพึ่งพิงอิงร่วมกันของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ควรมองให้เห็นว่าเป็นธุรกิจครอบครัวใหญ่ ๗)ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนของการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ พบว่า ควรมีการปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมด้านวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีวัฒนธรรม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้ คือขอบเขตด้านพื้นที่ เนื่องจากเป็นการศึกษาถึงสภาพบริบทการดำเนินงานวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่: องค์ความรู้

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่กรณีศึกษาในเขตจังหวัดแพร่ ได้แก่ ชุมชนบ้านทุ่งไธ้ง ตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาในการศึกษาที่สำคัญ คือศึกษาถึงสภาพบริบท องค์ความรู้ การจัดการ การมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ การดำเนินงานการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่ ปัญหา และความต้องการการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่ โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และประชาชนที่มีอาชีพหรือหน้าที่เกี่ยวกับการผลิต จำหน่าย และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ผ้าห้อมหรือในจังหวัดแพร่

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัยเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน ตั้งแต่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง ๓๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานวิสาหกิจผ้าห้อมหรือ
๒. เพื่อศึกษาองค์ความรู้และการจัดการเชิงเครือข่ายวิสาหกิจผ้าห้อมหรืออย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. เพื่อวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์และผลสำเร็จของการจัดการเชิงเครือข่ายที่มีต่อวิสาหกิจผ้าห้อมหรือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๔. เพื่อเสนอองค์ความรู้และระบบการจัดการเชิงเครือข่ายที่มีผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจผ้าห้อมหรือจังหวัดแพร่

กรอบแนวคิด

